

ČESKÝ JAZYK 5

1.

Do které z následujících možností je nutno doplnit na vynechané místo *-i*, aby byla věta napsána pravopisně správně?

- (A) Koupíme si to také m-?
- (B) M- na to nepřistoupíme.
- (C) Kdo m- na to odpoví?
- (D) Také m- jsme to tak udělali.

2.

Která z následujících skupin slov obsahuje pouze slova příbuzná ke slovům vyjmenovaným?

- (A) trávy, myslel, neznámý
- (B) třípytivé, zamyslela se, zbyla
- (C) krásy, kopýtko, Přemysl
- (D) povadlých, bydlí, bytost

3.

Ve které z následujících výpovědí je pravopisná nebo mluvnická chyba?

- (A) Hovořil plynule anglicky a ovládal vítečně i italsčinu.
- (B) Západ slunce rozzářil omítku osamělých domů.
- (C) Modrooký pirát pohlédl z paluby na blízký poloostrov.
- (D) V muzeu narazili na velmi nezvyklé pamětihodnosti.

4.

Ve které z následujících možností jsou všechny tři výrazy napsány pravopisně správně?

- (A) výtěžek, přesípací, pícka
- (B) neosídlený, přivyknout, viheň
- (C) závitek, dosita, neomylný
- (D) plíživě, výtka, nedozímý

5.

Do které z následujících možností je nutno na vynechané místo doplnit slovo *pštrosi*, aby byla věta napsána pravopisně a mluvnicky správně?

- (A) Už dlouho se zajímáme o _____ a jejich život.
- (B) Na farmě chovají i _____ a labutě.
- (C) S volně žijícími _____ se setkáme v Austrálii.
- (D) I v Čechách se už chovají _____ pro maso.

6.

Ve které z následujících možností jsou všechna podtržená velká písmena použita správně?

- (A) horská obec Josefův Důl
- (B) krásná Jihočeská krajina
- (C) pan Prezident Václav Klaus
- (D) Česká Republika

7.

Ve které z následujících možností je správně podtržena pouze celá základní skladební dvojice?

- (A) Moje nejlepší kamarádka sbírá podpisy slavných zpěváků.
- (B) Můj bratr se už brzy vrátí ze studií v cizině.
- (C) Všichni se už těší na odpočinek u moře.
- (D) Máme už zaplacenou cestu kolem světa.

8.

Která z následujících možností obsahuje chybu ve shodě přísudku s podmětem?

- (A) Na výstavu přijely stovky chovatelů psů.
- (B) Okna nového domu zářily do dálky.
- (C) Naše děti by nic takového neudělaly!
- (D) Léčivé masti nám pomohly od bolesti.

9.

Ve které z následujících možností je obsaženo souvětí?

- (A) Maminka, teta i obě sestřenice rády jezdí na hory.
- (B) Paní Novotná, můžete mi půjčit klíč od pudy?
- (C) Nejprve jsme nakoupili a pak jsme šli do kina.
- (D) Baví mě číst sci-fi a jezdit na kolečkových bruslích.

10.

Která z následujících možností obsahuje sloveso ve tvaru rozkazovacího způsobu?

- (A) Dávejte konečně pozor!
- (B) Kolikrát to mám říkat!
- (C) Ať už tě tady nevidím!
- (D) Ty aby ses nevytáhal!

11.

Která z následujících možností **neobsahuje** slovo se slabikotvornou hláskou *r*?

- (A) hrdlo
- (B) krkavec
- (C) mrkat
- (D) vrátit

TEXT K ÚLOZE 12 A 13

Písmeno *ú* se píše:

1. na začátku slov
2. po předponě
3. na začátku druhé části složeniny
4. v citoslovcích
5. v několika slovech přejatých

12.

Podle kterého bodu uvedeného textu se řídí psaní *ú* ve slově *neúspěšný*?

- (A) 1.
- (B) 2.
- (C) 3.
- (D) 4.

13.

Které z následujících slov by mohlo sloužit jako příklad k 5. bodu uvedeného textu?

- (A) úpění
- (B) zúžit
- (C) vrkú
- (D) túra

TEXT K ÚLOHÁM 14 AŽ 18

Z křoví na protější straně silnice vystoupil maskovaný mužský, jen tak v kazajce s černým šátkem přes obličej, namířil flintu rovnou na přední sklo auta a drsným hlasem zvolal:

„Stůj! Prachy sem a bez prodlení, nebo ti život ukrátím!“

I když pan Chramosta rozjívěného pobertu osobně neznal, hned ho napadlo, že to nemůže být nikdo jiný než pověstný Divoký Mrštiňák. Zlodějí a šizuníků bylo v okolí pozehnaně, což o to, ale loupežník na starý způsob působil v okrese už jen ten jeden.

Pan Chramosta byl sice čaroděj, ale slušný člověk, a takové násilnické způsoby se mu pranic nezamlouvaly. Přeskočil příkop, postavil se vedle auta a domlouval lupiči:

„Nechte toho, člověče! To se nesluší!“

Zločinec s flintou však zřejmě nebyl dobře vychovaný, protože výhrůžně zamával nebezpečnou zbraní a nevlídně zavrčel:

„Nepřekázej, strejdo! Vrať se do hrobu!“

To se pana Chramosty nemálo dotklo. On přece, zamrzelo ho, ještě není tak docela odepsaný. Ještě ne. A jakýpak strejda!

(Grym, Pavel: *Čáry máry fuč. Albatros, Praha 2000, str. 71*)

14.

Které z následujících slov z uvedeného textu by mohlo být v jiné souvislosti i jiným slovním druhem?

- (A) přední
- (B) protější
- (C) mužský
- (D) křoví

15.

Které z následujících slov z uvedeného textu se skloňuje podle jiného vzoru než ostatní?

- (A) obličej
- (B) zloděj
- (C) čaroděj
- (D) lupič

16.

Kterou z následujících vět pronáší postava v uvedeném textu sama k sobě?

- (A) To se nesluší!
- (B) Nechte toho, člověče!
- (C) Vrať se do hrobu!
- (D) A jakýpak strejda!

17.

Které z následujících tvrzení o panu Chramostovi přímo vyplývá z uvedeného textu?

- (A) S Divokým Mrštiňákem se setkal už dříve.
- (B) Při setkání s loupežníkem měl velký strach.
- (C) Cítil se dotčen narážkou na svůj věk.
- (D) Živil se jako kouzelník.

18.

Které z následujících vyjádření se svým významem nejvíce podobá výrazu *bez prodlení* z uvedeného textu?

- (A) bez řečí
- (B) okamžitě
- (C) úplně všechno
- (D) poslušně

TEXT K ÚLOHÁM 19 AŽ 23

Jak popsat srnu

M. Kratochvíl

Ruda Hruška od nás z Oslova
bere vždycky všechno doslova.
Řekneš: „Jdi do háje!“ – _____
„Tohle nech plavat.“ – Vykoupe se.
Když zkoušel vzít nohy na ramena,
zůstala mu jedna vykloubená,
měli jsme za úkol popsat srnu,
Ruda se za jednou hnál až k Brnu,
a když ji doháněl, ztratil tužku...
Nelžu. To neznáte Rudu Hrušku!
Na srnu nenapsal vůbec nic,
uhnal si jen těžký zápal plic.
S tím však už Ruda má taky praxi –
hasí si zápal plic minimaxy.

19.

Který z následujících výrazů nejspíše patří na vynechané místo v uvedené básni?

- (A) Už tam jede
- (B) Rozpláče se
- (C) Hned je v lese
- (D) Zas se třese

20.

Který z následujících slohových útvarů je v uvedené básni přímo připomenut?

- (A) rozhovor
- (B) dopis
- (C) inzerát
- (D) popis

21.

Která z následujících možností nejlépe vystihuje význam ustáleného spojení *vzít nohy na ramena*?

- (A) jít pomalu
- (B) utéct
- (C) sednout si
- (D) přijít

22.

Které z následujících slov z uvedené básně má ve spisovné češtině pouze jeden význam?

- (A) zkoušet
- (B) zápal
- (C) těžký
- (D) tužka

23.

Která z následujících ilustrací nejspíše patří k uvedenému textu?

(A)

(B)

(C)

(D)

TEXT K ÚLOHÁM 24 AŽ 28

Osel a mezek

Oslař měl osla a mezka. Jednou jim oslař naložil na hřbety těžký náklad. Podělil oba stejně. Mezek trpělivě šlapal a osel jen hekal a nařikal.

„Co je tohle za spravedlnost!“ vyčítal mezkovi. „Ty dostáváš do žlabu dvakrát tolik sena a trávy, a přitom já mám na hřbetě naloženo stejně jako ty.“

Pěšina vedla do kopce a oslovi ubývalo sil. Oslař tedy přeložil část jeho nákladu na mezka. Osel si trochu poskočil, ale z kopce neubýlo. Nakonec byl tak vyčerpaný, že mu oslař musel odebrat i ten zbytek, co na hřbetě nesl.

A tehdy se mezek, který teď nesl celý náklad, ohlédl na osla a povídá: „Tak co, pořád ti připadá jako nespravedlnost, že dostávám víc sena a trávy než ty?“

A osel žádnou odpověď, ani chytrou, ani oslovskou, na tahle slova nenašel.

24.

Které z následujících tvrzení o postavách z uvedeného textu je pravdivé?

- (A) Moudrý mezek nesl osla i do kopce.
- (B) Osel byl nespravedlivě potrestán oslařem.
- (C) Mezek trpělivě snášel oslovy vyčítky.
- (D) Oslař pomáhal mezkovi proti oslovi.

25.

Jakým literárním útvarům je uvedený text?

- (A) hádankou
- (B) bajkou
- (C) pohádkou
- (D) pověstí

26.

Ty dostáváš do žlabu dvakrát tolik sena a trávy, a přitom já mám na hřbetě naloženo stejně jako ty.

Kterým z následujících výrazů lze nahradit výraz *a přitom* v uvedeném souvětí z úvodního textu, aby smysl výpovědi zůstal zachován?

- (A) a tak
- (B) ale
- (C) takže
- (D) protože

27.

Které z následujících slov podtržených v uvedeném textu je v jiném pádu než ostatní?

- (A) sil
- (B) mezka
- (C) zbytek
- (D) odpověď

28.

Které z následujících slov z uvedeného textu je přídavným jménem?

- (A) trpělivě
- (B) mezkovi
- (C) který
- (D) oslovskou

TEXT K ÚLOHÁM 29 AŽ 32

Hadilov písař žije v afrických stepích, kde se živí lovem hadů. Na dlouhých tenkých nohách běhá tak rychle a vytrvale, že ho člověk jinak nedohoní než na koni. Velmi nerad létá. Na lov kráčí pomalým pozorným krokem a bystře pozoruje v trávě každé nepatrné mihnutí, každý pranepatrný šelest, ať jej způsobí ještěrka nebo některý malý neškodný hádek. Nebojí se však ani velkých jedovatých hadů, dlouhých třeba dva metry. Opatrně se k nim přiblíží, v příhodné chvíli udeří hada pařátem a bleskurychle jej klovne do hlavy. Menším plazům ustúpne hlavu zobanem ostrým jako nůžky. Větší hady požívá od ocásku a hlavu si nechá na konec.

V době sucha vznikají v Africe velké stepní požáry, které se šíří velikou rychlostí. Hadilov číhá na prchající na samém okraji požáru, kde se stávají jeho snadnou kořistí.

Je-li hadilov rozčilen, vztyčuje do výšky chocholku, kterou tvoří za hlavou dlouhá pera. Tato chocholka připomíná husí brka, jaká kdysi nosili písaři za uchem. Proto hadilovovi někde říkají písař a jinde sekretář.

29.

Které z následujících tvrzení přímo vyplývá z uvedeného textu?

- (A) Hlavním nepřítelem hadilova jsou jedovatí hadi.
- (B) Africké hadilovy loví lidé na koni.
- (C) Hadilov je pozorný a mrštný africký pták.
- (D) Z chocholky hadilova se vyrábí brka pro písaře.

30.

Ve které z následujících publikací bychom nejspíše **ne našli** uvedený text?

- (A) v odborném časopise o pravěkých zvířatech
- (B) v cestopise o cestě napříč Afrikou
- (C) v přírodovědné encyklopedii pro mládež
- (D) v učebnici přírodopisu pro základní školu

31.

Který z následujících výrazů z uvedeného textu obsahuje přirovnání?

- (A) bleskurychle jej klovne do hlavy
- (B) zobanem ostrým jako nůžky
- (C) které se šíří velkou rychlostí
- (D) kde se stávají jeho snadnou kořistí

32.

Které z následujících slov bylo odvozeno předponou *pra-* (stejně jako slovo *pranepatrný* z uvedeného textu)?

- (A) pranice
- (B) pramálo
- (C) prasklina
- (D) pravidelně

33.

OBJEDNACÍ LÍSTEK		Objednávám u vás závazně od příštího čísla pravidelnou dodávku časopisu <i>Regenerace</i> . Předplátě uhradím složenkou, jež mi bude doručena.	
Jméno		Příjmení	
Ulice	Číslo		
PSC	Město (dodací pošta)		
Čtvrť, obec nebo její část	Podpis		

Které z následujících tvrzení o tom, co znamená políčko *Číslo* na uvedeném obrázku, je pravdivé?

- (A) Označuje číslo domu v ulici.
- (B) Označuje číslo časopisu.
- (C) Označuje číslo čtenáře.
- (D) Označuje poštovní směrovací číslo.

TEXT K ÚLOHÁM 34 A 35

produkce dřeva 192–3

profesní třída 259

progesteron 202, 215

programní hudba 576–7

progresivní školství 261

Prokofjev, Sergej Sergejevič 579

prokuratura 265

promethium 42–3,50

promoce 365

promyky 153

propaganda 437

Propertius 615

34.

Odkud nejspíše pochází uvedený úryvek?

- (A) z obsahu knihy
- (B) z katalogu knihovny
- (C) z rejstříku knihy
- (D) z Pravidel českého pravopisu

35.

Který z následujících výrazů nejspíše patří na vynechané místo v uvedeném textu?

- (A) Prométheus 456
- (B) promítací přístroje 325
- (C) promenáda 678
- (D) prorocství 498

36.

Ve které z následujících příruček můžeme nejspíše najít, jak se správně píše slovo *samočinný*?

- (A) ve Slovníku cizích slov
- (B) ve Slovníku nespisovné češtiny
- (C) ve Slovníku nářečí
- (D) v Pravidlech českého pravopisu

37.

Která z následujících možností obsahuje slovo, kterým nazýváme cukr slisovaný do kostek?

- (A) kostkovaný
- (B) kostičkovaný
- (C) kostkový
- (D) kostkovitý

38.

Šrotili jsme jako diví, jeli jsme celej den, byl to fakt mazec, ale co – nadrtili jsme všech pět otázek.

Jak by nejspíše zněla uvedená výpověď, kdybychom ji chtěli zdvořile přednést před paní učitelkou?

- (A) Pilně jsme se učili, věnovali jsme tomu celý den, bylo to opravdu náročné, ale zato jsme se naučili všech pět otázek.
- (B) Poctivě jsme se učili, od nevidim do nevidim, nebylo to nic lehkého, ale zvládli jsme všech pět otázek.
- (C) Přičinnlivě jsme studovali, od rána až do večera, dali jsme si s tím velkou práci, ale stihli jsme jenom pět otázek.
- (D) Učili jsme se naplno, celý den jsme tomu dali, navíc vydržet u toho bylo obtížné – ale nakonec jsme to dali do pěti.

39.

Která z následujících možností nejlépe vystihuje význam ustáleného spojení *Mám tě přečteného*?

- (A) Jsi můj nejbližší člověk.
- (B) Jsem velmi sečtělý člověk.
- (C) Dobře tě znám.
- (D) Zním tvoje rodinné poměry.

40.

Které z následujících slov označuje první slavnostní uvedení filmu?

- (A) prémie
- (B) premiant
- (C) premiéra
- (D) premiér